BOTANICKÝ ÚSTAV AV ČR v. v. i.

TISKOVÁ ZPRÁVA

08.07.2010

Invazní druhy lze predikovat pomocí ekonomických faktorů

Zatížení invazními druhy závisí mnohem více na ekonomické zdatnosti země než na klimatických a geografických faktorech – bohaté evropské státy s vysokou hustotou osídlení jsou v Evropě nejvíce invadovány. Ekonomické faktory jsou těsně spjaty s výskytem invazních druhů, které narušují ekosystémy a způsobují značné ekologické škody.

Mezinárodní tým 26 vědců, vedený prof. Petrem Pyškem a prof. Vojtěchem Jarošíkem z Botanického ústavu AV ČR a katedry ekologie Přírodovědecké fakulty UK publikoval toto zjištění tento týden v prestižním časopise Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America (PNAS). Studie je výsledkem projektu DAISIE (Delivering Alien Invasive Inventory for Europe), který byl v letech 2005–2008 financován 6. rámcovým programem Evropské unie a za Českou republiku se je ho jako partner účastnil Botanický ústav AV ČR.

“Počet invazních druhů v Evropě stále roste a stejně tak se prohlubují důsledky jednotlivých invazí,” říká Petr Pyšek, vedoucí autor studie. “Regionální příčiny invazí jsou složité a situace v jednotlivých evropských zemích závisí na mnoha faktorech, ale naše studie jako první na kontinentální úrovni zobecnila význam ekonomických, geografických a klimatických faktorů pro invaze několika skupin organismů, rostlin, hub, bezobratlých živočichů a obratlovců, v suchozemském i sladkovodním prostředí. Ukázalo se, že demografické a ekonomické faktory jsou klíčové, na této úrovni hrají mnohem důležitější úlohu než klima či geografické podmínky.”

Míra zasažení evropských států invazními druhy nejvíce závisí na populační hustotě a ekonomické prosperitě. Tyto faktory odrážejí intenzitu mezinárodního obchodu, který je jedním z hlavních vektorů biologických invazí (zavlékání druhů mimo oblast jejich původního výskytu). Invazní druhy cestují jako příměs obchodovaných komodit, například potravin či krmiva, nebo jsou samy komoditou, jako v případě okrasných rostlin či doma chovaných zvířat. Některé z nich posléze zplaní či uniknou ze zajetí a mohou se v novém území rozšířit.

Zjištění je významné pro politiku přístupu k biologickým invazím v Evropě a jejich budoucí management, i když řešení problému invazí zdaleka není snadné – evropské státy nejsou příliš ochotné přijímat opatření, která by mohla interferovat s jejich ekonomickým růstem, uvádějí autoři studie. “Evropa potřebuje zlepšit monitoring zavlékání invazních druhů a vhodným krokem by bylo omezení či regulace, nebo alespoň důslednější kontrola určitých typů importovaného zboží; to se však v dnešním světě volného obchodu prosazuje velmi těžko. Určitou cestou by bylo například zavedení poplatků či tarifů, které by u jednotlivých komodit zohledňovaly míru rizika plynoucího z invazí s dotyčným typem obchodování spjatých. K tomu lze využít znalosti toho, jak jednotlivé ekonomické činnosti souvisejí se zavlékáním konkrétních skupin invazních organismů,” dodává Pyšek. Například regulace mezinárodního obchodu s doma chovanými zvířaty by přispěla k omezení počtu invazních obratlovců, zatímco zaměření na dopravní infrastruktury by mohlo pomoci omezit počet zavlékaných druhů hmyzu či rostlin.

Kontakt:

prof. Petr Pyšek, Botanický ústav, Akademie věd ČR, Průhonice, Česká republika
e-mail pysek@ibot.cas.cz, telefon 271 015 266

prof. Philip E. Hulme, The Bio-Protection Research Centre, Lincoln University, New Zealand
e-mail Philip.Hulme@lincoln.ac.nz, telefon (64) (3) 321 8317, fax (64) (3) 325 3864

prof. Wolfgang Nentwig, University of Bern, Switzerland
e-mail wolfgang.nentwig@iee.unibe.ch, telefon 0041-31-631-4520

prof. Montserrat Vilà, Estación Biológica de Doñana, Sevilla, Spain
e-mail montse.vila@ebd.csic.es, telefon +34 954-232340 ext. 123

Pyšek P., Jarošík V., Hulme P.E., Kühn I., Wild J., Arianoutsou M., Bacher S., Chiron F., Didžiulis V., Essl F., Genovesi P., Gherardi F., Hejda M., Kark S., Lambdon P.W., Desprez Loustau A.M., Nentwig W., Pergl J., Poboljšaj K., Rabitsch W., Roques A., Roy D.B., Solarz W., Vilà M. & Winter M. (2010): Disentangling the role of environmental and human pressures on biological invasions. – Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America 107: 12157–12162.

http://www.pnas.org/content/107/27/12157.full.pdf